

2. De witte gebieden

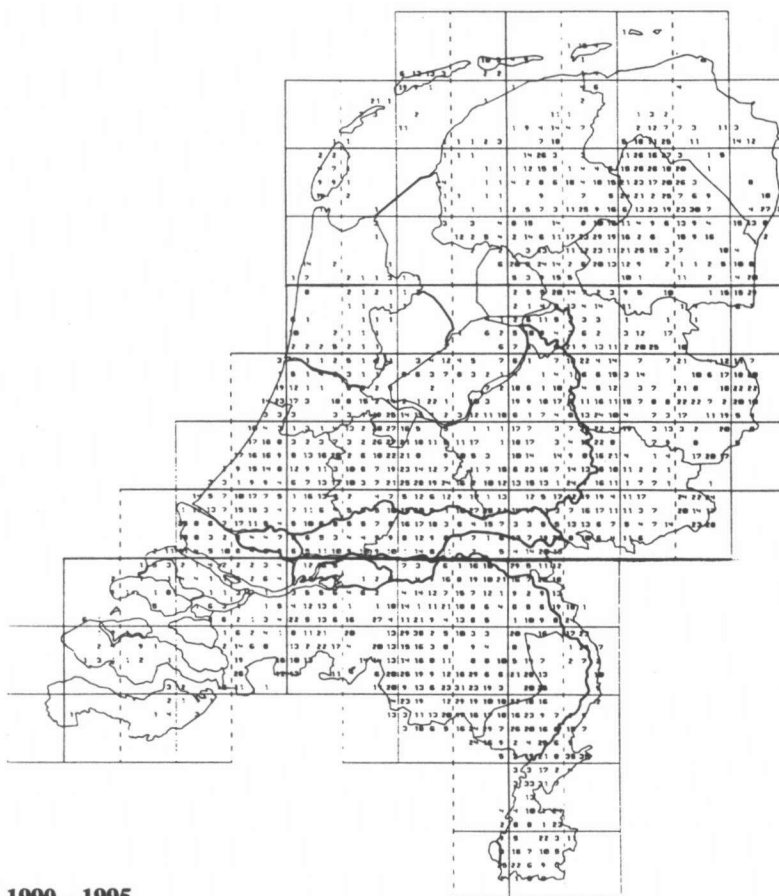
2.1 Algemeen

Traditiegetrouw met inventarisatieprojecten als deze, en zeker wanneer het om insecten gaat liggen de witte gebieden in de zeelei- en veengebieden van Noord- en West-Nederland. Het kaartje met het aantal soorten per uurhok geeft een goed beeld van deze "witte" gebieden. Ook al is het oosten van Nederland veel soortenrijker dan het westen en Noorden, toch moet voor elk uurhok een aantal van 2-5 soorten haalbaar zijn.

De volgende grotere gebieden zijn nog niet voldoende onderzocht:

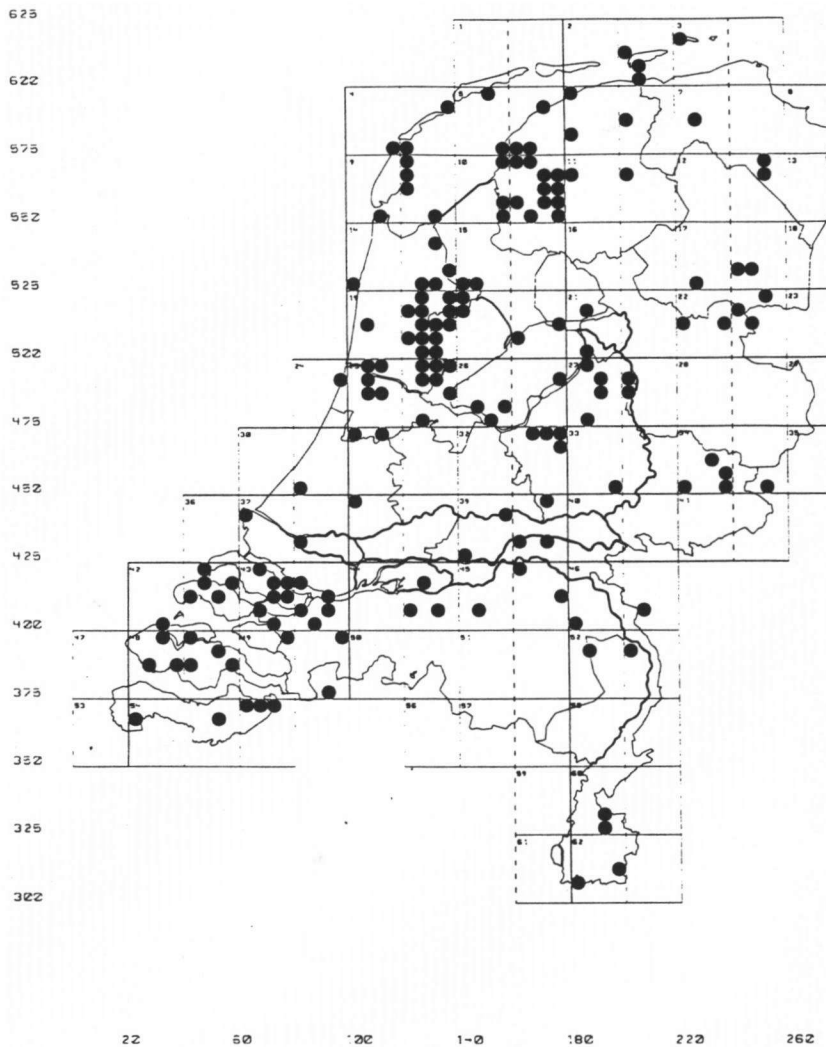
- Zeeland
- Noord-Holland (m.u.v. AWD en 't Gooi)
- Friesland (grotendeels)
- Groningen
- zuiden van Drenthe
- Flevopolder incl. westelijk deel NOP
- Midden Limburg (ten NW van Venlo)
- delen West Brabant
- het noordoosten Overijssel
- de uurhokken langs de lijn Aalten-Hoogeveen

Naast deze grotere gebieden zijn overal in Nederland uurhokken te vinden waar duidelijk minder soorten zijn vastgesteld dan maximaal haalbaar is. Dit moet een uitdaging zijn voor iedereen om deze plaatsen te bekijken om te zien wat er werkelijk aanwezig is. Veel waarnemers beperken hun libellenactiviteiten tot de "betere" gebieden, zoals heidevennen, mooie beken, duinplassen en dergelijke. Het is echter ook belangrijk om gegevens te krijgen uit de

1990 - 1995

Aantal soorten per uurhok

UURHOKKEN MET ÉÉN SOORT 1990-1995

Uit de maanden mei (en begin juni) en september (en oktober) zijn echter relatief weinig waarnemingen bekend. Het is echter wel belangrijk dat ook uit deze periode waarnemingen binnen blijven komen. Bestudeer deze kaarten voor jou omgeving, want er zijn zeker nog gebieden vlak in de buurt waar voorjaars- danwel najaarssoorten minder goed onderzocht zijn.

Voorjaar

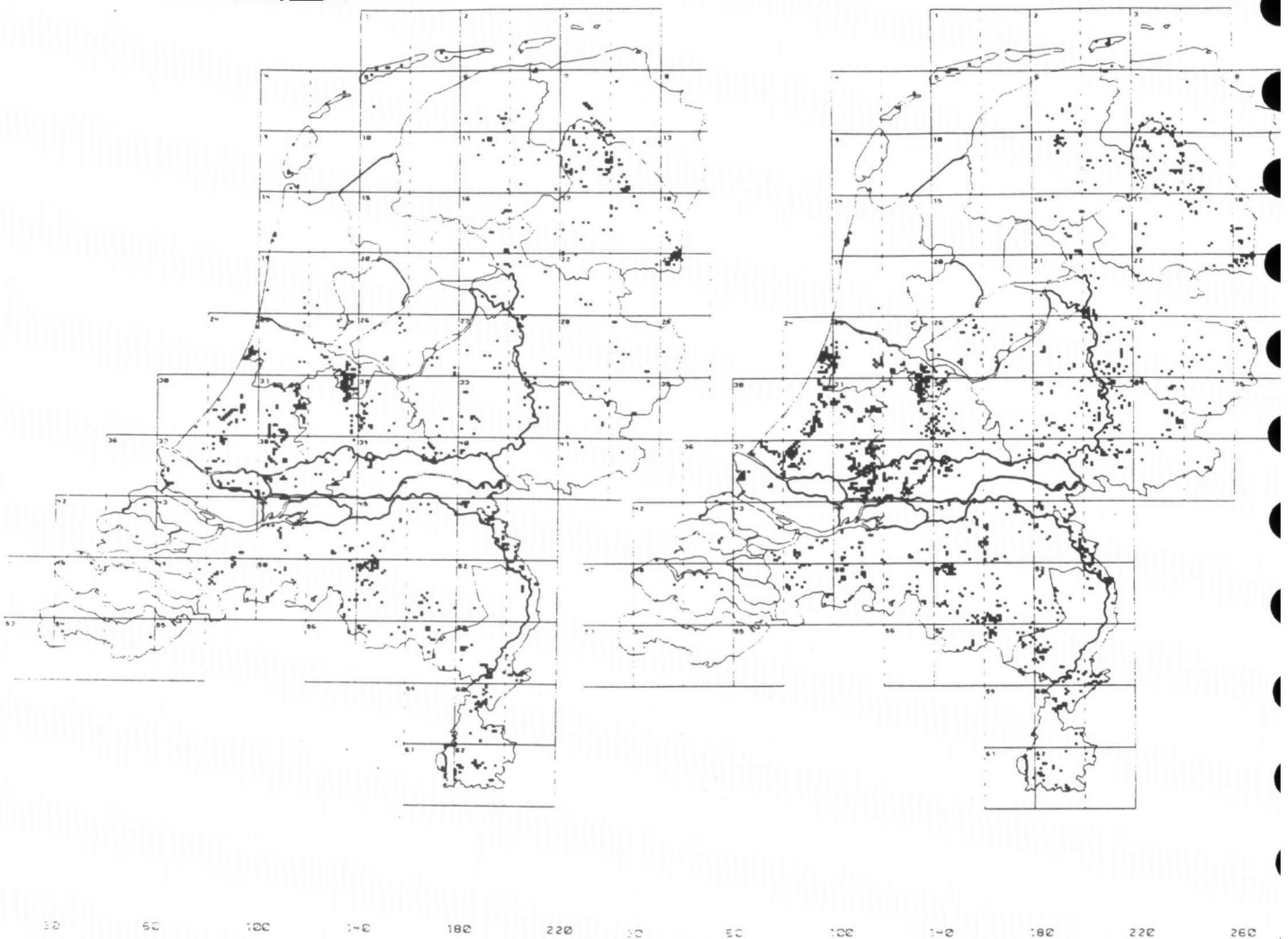
De maand mei is geen slechte maand om te inventariseren, en uit bepaalde delen van Nederland ontbreekt nog belangrijke informatie. De verspreiding van een soort als de Maanwaterjuffer *Coenagrion lunulatum* is nog voor een deel onbekend. Grote delen van Nederland, waar de soort waarschijnlijk wel aanwezig is, zijn in deze periode minder goed onderzocht (Veluwe, Overijssel en met name zuidwest

saaiere landbouwgebieden. Weidepoelen, sloten, kanalen en dergelijk bevatten hier weliswaar minder soorten, maar de gegevens zijn wel bijzonder welkom. Stop eens een keer bij dergelijke sloten op weg naar de betere gebieden. Veel soorten zitten er niet, dus het hoeft niet veel tijd te kosten, maar het levert voor het project wel waardevolle informatie op!

2.2 Witte gebieden in een bepaalde periode

In deze Nieuwsbrief zijn een aantal kaarten opgenomen met een overzicht van welke kilometerhokken gegevens voorhanden zijn in de maanden mei, juni, juli, augustus en september. Uit de maanden juli en augustus zijn de meeste waarnemingen bekend. Dit is natuurlijk niet verwonderlijk, want in deze periode valt de zomervakantie en zijn de meeste libellensoorten actief.

Libellennieuwsbrief nummer 1 1996 Themanummer 'Witte Gebieden'

WAARNEMINGEN UIT MEI

PERIODE 1990-1995

WAARNEMINGEN UIT JUNI

PERIODE 1990-1995

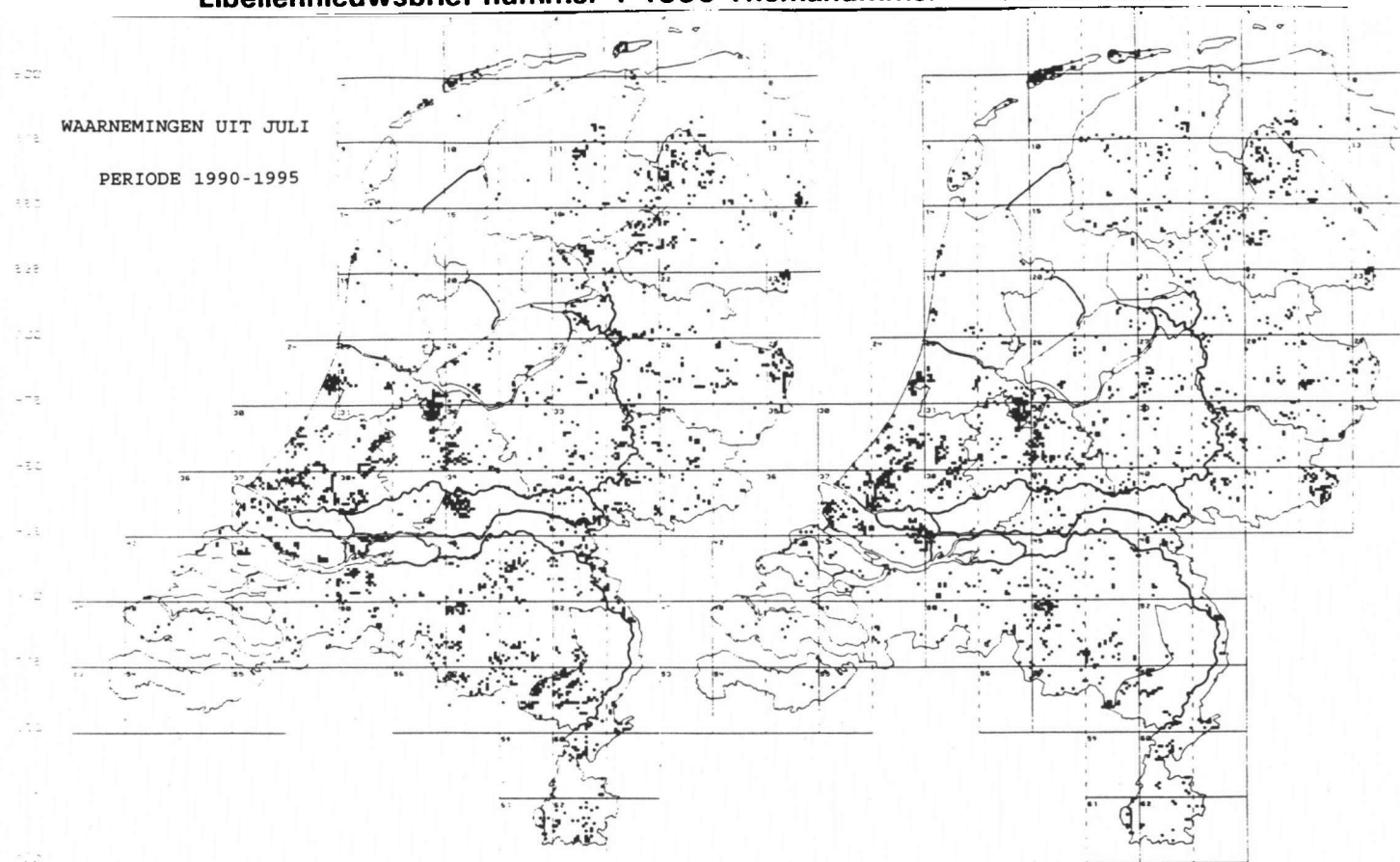
Drenthe). Ook de Vuurjuffer *Pyrrhosoma nymphula* heeft in mei de optimum vliegtijd. Andere soorten waar in deze periode naar moet worden uitgekeken zijn de Vroege glazenmaker *Aeshna isosceles* en de Bruine korenbout *Libellula fulva*. Zie voor deze soorten ook de aparte soortteksten.

Najaar

Ook informatie uit het najaar (september/oktober) levert waardevolle informatie op. Allereerst gaat het om trekkende exemplaren en dan met name om soorten als de Paardebijter *Aeshna mixta* en heidelibellen *Sympetrum*. In deze periode zijn zij nog volop met de voortplanting bezig. Stop dus zeker niet de vroeg met inventariserende werkzaamheden. Ook Pantserjuffers (*Lestes*) vliegen nog lang door. Een soort als de Tengere pantserjuffer *Lestes virens* is nog tot in de tweede week van oktober volop voortplantend aanwezig. Ook zijn de dichtheden van Winterjuffers *Sympecma* in deze periode het hoogst. Het blijven natuurlijk zeldzame soorten, maar omdat veel andere libellen of al uitgevlogen zijn, of hun piek al lang hebben gehad is het eenvoudiger deze bijzondere soorten op te sporen.

WAARNEMINGEN UIT JULI

PERIODE 1990-1995

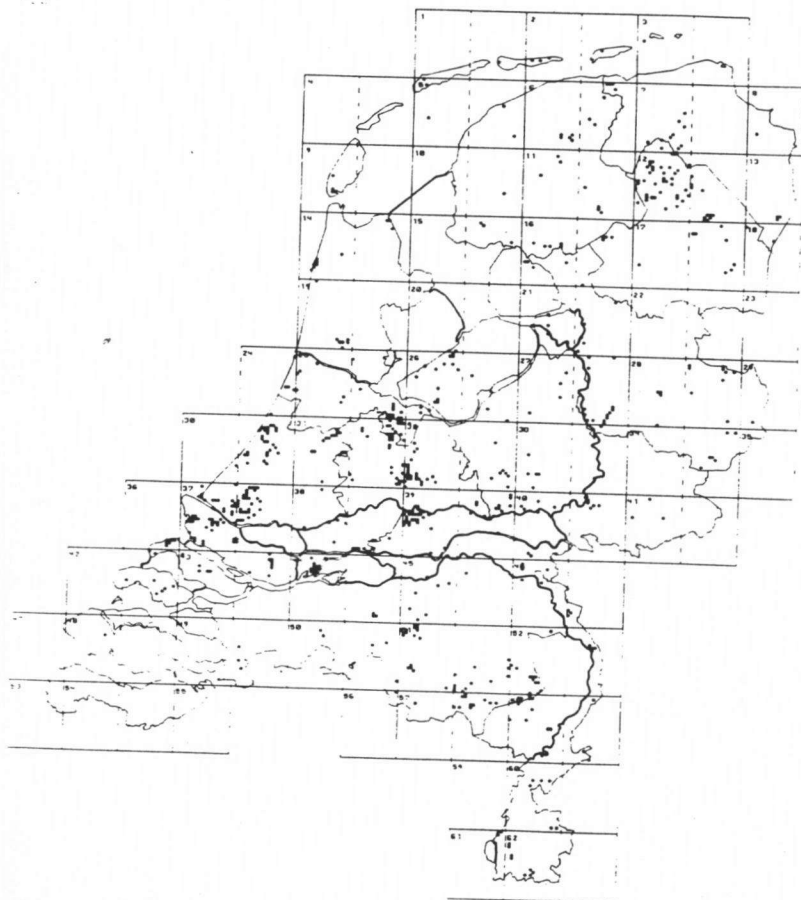

60 100 140 180 220 260

WAARNEMINGEN

UIT AUGUSTUS

PERIODE 1990-1995

2.3 In mijn omgeving zijn alle soorten al bekend, wat nu?

Als je niet de nog witte gebieden in wilt trekken zijn er ook in de eigen, goed onderzochte omgeving nog mogelijkheden te over. Een nieuwe, verassende soort is natuurlijk nooit uit te sluiten maar probeer ook eens vast te stellen welke soorten zich daadwerkelijk voortplanten in jouw omgeving. Let goed op pas uitgevlogen exemplaren. Deze zijn te herkennen aan de nog zachte

WAARNEMINGEN UIT SEPTEMBER

PERIODE 1990-1995

vleugels. Ook het zoeken naar larvenhuidjes is zeer belangrijk. Voortplantende libellen zeggen veel eer over de waarde van een gebied dan de meest bijzondere zwervende libel.

2.4 De pikzwarte gebieden

TOP 14 Beste Uurhokken van Nederland		
Atlas	hok	Gebiedsnaam
Soortenaantal		
5112	Kampina	38
5856	Meinweg	35
5855	Herkenbosch e.o.	35
6022	Susteren e.o.	33
5155	Groote Heide	31
6023	Koningsbos	31
1256	Drouwenerveld	30
2312	Bargerveen	29
1627	Vledder-Wapse	29
5226	Hamert	29
4611	Ov. & Haterse vennen	29
5111	Oisterwijkse vennen	29
5737	Budel Dorplein	29
5146	Geldrop	29

Als tegenhanger van de witte gebieden staan in het kader de veertien best onderzochte gebieden van Nederland. Deze gebieden hoeven dus eigenlijk niet meer onderzocht te worden, maar het is wel leuk om te zien om welke gebieden het hier gaat. Fier bovenaan staat de Kampina; waar fraaie heidevennen en een mooie beek ervoor zorgen dat dit hok waarschijnlijk niet meer in te halen is. Zelfs de hokken uit de Meinweg, die drie soorten achter liggen, zijn hier waarschijnlijk niet toe in staat. Het is opvallend dat het blijkbaar zeer moeilijk is zonder heidevennen en/of hoogveen boven de pakweg 25 soorten te komen. Laagveengebieden blijven ver achter bij de waterrijke gebieden op de hoge zandgronden. Ook opvallend is dat vrijwel alle betere gebieden op de hoge zandgronden blijven steken op 29 soorten.

Daartegenover staan vele uurhokken waar nog maar één soort uit bekend is. Het zal niemand verbazen dat het hier vrijwel altijd om het Lantaarntje *Ischnura elegans* gaat [bezie voor een kaartje hiervan bladzijde 7]

Top 25 Libellenvangers in rangorde naar het aantal waarnemingen

Een nieuw seizoen voor de boeg en tevens het laatste seizoen om jouw eigen positie in de top te verbeteren. Vandaar een wat uitgebreider overzicht van 's lands actieve libellenvangers. Bedenk wel dat in ieder geval de eerste vier personen tot de categorie professionals behoren. Deze keer s voor het aantal

waarnemingen gekozen ipv. het aantal ingevulde formulieren. Dit is toch een interessantere maat, dacht ik zo. Voor de mensen die bang zijn voor hun positie en daarom de 'libellen-arme-gebieden' niet durven bezoeken: aan het eind van het seizoen zullen de beste 'witte-gebieden-vullers' ook een eervolle vermelding krijgen. Vegeet hierbij niet dat iedereen dit jaar naar libellenarme gebieden gaat, het leed wordt eerlijk verdeeld. Veel plezier met vangen en succes met je plaats in de rangorde.